

Vergaderjaar 2012–2013

**32 637**

**Bedrijfslevenbeleid**

**Nr. 42**

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN,  
LANDBOUW EN INNOVATIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 oktober 2012

Hierbij rapporteer ik u over de benutting van het financieringsinstrumentarium van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I). Uw Kamer is toegezegd elk half jaar een rapportage te ontvangen over de benutting van het financieringsinstrumentarium. In deze brief presenteer ik u de cijfers over het eerste half jaar van 2012 en informeer ik u over de openstelling van de BMKB voor niet-bancaire financiers, zoals aangekondigd in mijn brief<sup>1</sup> aan uw Kamer van 31 mei jl.

De economische crisis zet de kredietverlening aan bedrijven onder druk. Dit is in 2012 ook merkbaar bij de benutting van de financieringsinstrumenten van EL&I. In tijden van economische teruggang stellen ondernemers investeringen veelal uit. De activiteit op de financieringsmarkt zal daarmee lager zijn, en dus ook in veel gevallen de benutting van de financieringsinstrumenten. Zodra economisch herstel optreedt, spelen deze instrumenten echter een grote rol, omdat zij een buffer bieden voor ondernemers die groeimogelijkheden zien, maar moeilijk aan financiering kunnen komen, bijvoorbeeld omdat zij in de laagconjunctuur hun reserves hebben moeten aanspreken. Het is derhalve van belang om de EL&I-financieringsinstrumenten voor het MKB optimaal in te richten zodat de kredietmogelijkheden van het MKB worden vergroot. Daarom ben ik verheugd u te kunnen melden dat ik de regeling tot openstelling van de BMKB voor niet-bancaire financiers heb ondertekend, zodat een aanvulling op de bancaire financiering voor het MKB mogelijk wordt. De regeling zal op korte termijn in werking treden.

**Overzicht benutting financieringsinstrumentarium**

De belangrijkste financieringsinstrumenten van EL&I zijn de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) voor het MKB en de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) voor het MKB en grotere bedrijven.

<sup>1</sup> Kamerstukken II 2011/12, 32 637, nr. 34.

### Borgstelling MKB-kredieten

De benutting van de BMKB is het eerste half jaar van 2012 € 286 mln. In absolute bedragen is het benuttingscijfer van het eerste half jaar 2012 vergeleken met het eerste half jaar 2011, met een daling van € 192 mln, ruim lager. In termen van aantal verstrekte borgstellingskredieten is de daling minder groot: er zijn in de eerste helft van 2012 1 458 nieuwe borgstellingskredieten verstrekt, tegen 2 234 in dezelfde periode vorig jaar.

De lagere benutting van de BMKB is te wijten aan een lagere activiteit in de MKB-financieringsmarkt, waarbij de effecten voor het kleinbedrijf het grootst zijn, zoals ook blijkt uit de meest recente EIM financieringsmonitor<sup>1</sup>. De BMKB kent juist veel gebruikers uit het kleinbedrijf. Daarnaast zijn per begin van dit jaar enkele versoberingen doorgevoerd in de regeling, met name door het terugdraaien van verruiming in het kader van de kredietcrismaatregelen. Dit heeft naar verwachting een dempend effect gehad op het gebruik van de regeling.

Met steun van het Europees Investerings Fonds (EIF) kan dit jaar het budget worden verhoogd naar € 1 mld indien de vraag naar het instrument dit jaar nog sterk aantrekt. Voor 2013 is mede dankzij het EIF ook € 1 mld beschikbaar. Dit is van belang indien de economie en daarmee de vraag naar krediet weer zou aantrekken in 2013 en in verband met de openstelling van de BMKB voor niet-banken, waarop in deze brief eveneens wordt ingegaan.

#### Benutting BMKB

cumulatieve bedragen per jaar	2009	2010	2011 30/6	t/m 2011 31/12	t/m 2012 t/m 30/6
Gepubliceerd budget:	745	805	765	1 000	705
Benutting:	556	742	478	909	286
Totaal aantal	2 442	3 701	2 234	4 325	1 458

### Garantie Ondernemingsfinanciering

De benutting van de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) is in het eerste half jaar 2012 gedaald (€ 119,4 mln gefiatteerd) ten opzichte van de benutting in het eerste half jaar 2011 (€ 177,8 mln gefiatteerd).

Op 31 mei 2012 heb ik uw Kamer bij brief ook geïnformeerd aangaande mijn besluit over voortzetting van de GO. De GO is verlengd tot eind 2013 zodat deze regeling een bijdrage kan blijven leveren aan het verbeteren van bedrijfsfinanciering van ondernemingen.

#### Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) in € mln.

	2009 30/6	t/m 2009 31/12	2010 30/6	t/m 2010 31/12	2011 30/6	t/m 2011 31/12	2012 30/6	t/m
Gepubliceerd budget, in mln €		1 500				1 259		
Fiattingen, actueel na annulering/terugname in mln € *	25,9	197	358,4	528	177,8	255,2	119,4	
Verstrekte garanties in mln €	1,0	58,0	181,2	413,3	193,5	261,4	57,8	

\*) De overheid staat garant voor 50%, dus de leningsbedragen zijn het dubbele hiervan.

### Overige instrumenten

In bijlage 1 zijn de benuttingscijfers opgenomen van de kleinere bedrijfsfinancieringsinstrumenten: de Groeifaciliteit, de SEED-faciliteit, de Faciliteit Opkomende Markten (FOM) en de Microkredieten. Verder zijn opgenomen

<sup>1</sup> Bijlage bij Kamerstukken II 2011/12, 32 637, nr. 34.

de instrumenten die aan bedrijfsfinanciering verwant zijn (de Exportkredietverzekering (EKV) en de Innovatiekredieten). Bijlage 2 bevat de benutting van de Garantstelling Landbouw en de Garantstelling Landbouw Plus. In het kader van de Garantstelling Visserij is er in de eerste helft van 2012 één aanvraag ingediend en toegekend. Momenteel ligt er een aangepaste versie van de Garantstelling Visserij ter goedkeuring bij de Europese Commissie.

#### *Groefaciliteit*

Voor de Groefaciliteit is in het eerste half jaar € 11,2 mln aan garanties gefiatteerd, evenveel als in geheel 2011.

#### *Innovatiekrediet*

De benutting van het budget komt voor het eerste half jaar 2012 uit op € 8,4 mln. Vergeleken met het eerste half jaar 2011 is dit ruim lager. Dit is te wijten aan minder kwalitatief hoogwaardige aanvragen. Dit terwijl het totaal aantal aanvragen ten opzichte van vorig jaar wel is toegenomen.

#### *Garantstelling Landbouw*

De benutting van de Garantstelling Landbouw over het eerste half jaar van 2012 blijft achter bij de benutting over de eerste helft van 2011.<sup>1</sup> Het gaat om een afname van ongeveer 30%. Oorzaken hiervoor zijn onder andere: het economisch klimaat dat onaantrekkelijk blijft voor het doen van investeringen in de landbouw en met name de tuinbouw en het feit dat investeringen vanwege wettelijke aanscherpingen van milieu en welzijnseisen (zoals voor de varkenshouderij en de pluimveehouderij), de afgelopen jaren reeds zijn doorgevoerd. In dergelijke investeringen is een daling waar te nemen.

#### *Garantstelling Landbouw Plus*

De benutting van de Garantstelling Landbouw Plus is eveneens met ongeveer 30% afgenomen ten opzichte van de eerste helft van 2011. Hier spelen dezelfde oorzaken een rol als bij de Garantstelling Landbouw.

De regeling Garantstelling Werkkapitaal is per 31 maart 2011 gesloten en daarom niet meegenomen in deze benuttingsrapportage over het eerste half jaar van 2012.

### **Openstelling BMKB**

Mede naar aanleiding van een amendement van het lid Koppejan<sup>2</sup> heb ik bij brief van 31 mei 2012 aan uw Kamer aangegeven dat het wenselijk is dat nieuwe aanbieders van MKB-financiering ontstaan en dat het eveneens wenselijk is dit door middel van bestaande garantieregelingen inzake bedrijfsfinanciering te stimuleren. Met een wijziging van de BMKB, die binnenkort in werking treedt, wordt de BMKB opengesteld voor andere financiers dan banken, waarbij conform het amendement Koppejan in eerste instantie € 25 mln uit het budget van de BMKB gereserveerd is voor deze financiers. Daartoe wordt een apart subsidieplafond voor deze nieuwe financiers vastgesteld. De regels van de BMKB en de daarbij behorende modelovereenkomst worden grotendeels gehandhaafd of op vergelijkbare wijze ingevuld wanneer handhaving niet mogelijk is vanwege verschillen tussen banken en niet-banken.

Deze maatregel geldt in beginsel tot ultimo 2013. Indien blijkt dat de maatregelen geen extra risico's voor de Staat met zich brengen en

<sup>1</sup> Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de wijze van rapporteren is gewijzigd. In de voorgaande rapportages werd het totaal aan leningen onder garantstelling gemeld. In deze rapportage wordt slechts het kale garantiebedrag gemeld. Dit bedrag is 80% van de lening onder garantstelling.

<sup>2</sup> Kamerstukken II, 2011/12, 33 000 XIII, nr. 10

effectief zijn, kan worden besloten de maatregel – al dan niet in gewijzigde vorm – te handhaven. De openstelling mag er niet toe leiden dat de kosten voor de overheid van de BMKB oplopen. Een adviescommissie zal de minister adviseren of voldaan wordt aan de in de regeling vermelde eisen voor toetreding.

De verwachting is dat eind 2012 de eerste niet-bancaire financiers, mits zij voldoen aan de toetredingseisen, tot de regeling zullen toetreden.

Crowdfunding kan vooralsnog niet onder de BMKB gebracht worden. Dat zou namelijk een ingrijpende herziening van de regeling vergen, hetgeen tot vertraging van de hierboven genoemde wijziging zou hebben geleid, terwijl bovendien de vraag is of de BMKB een geëigend instrument is om crowdfunding te stimuleren. Uiterlijk begin 2013 zal bezien worden of een vorm van openstelling van de BMKB voor crowdfunding wenselijk en mogelijk is. Ik zal u daarover rapporteren.

De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,  
M. J. M. Verhagen

**Bijlage 1:****Benutting overige instrumenten, bedragen in miljoenen euro, cumulatief**

	Groei-faciliteit, Verstrekte garanties	Micro-kredieten, Leningen + garanties	EKV <sup>1</sup>	EKV Kortlopende 1-transactie-polissen	FOM <sup>2</sup>	Innovatie-kredieten	Seed-faciliteit, Verleende financiering
2010							
t/m 30/6	7,7	6,5	8 300	12,5	69	15,5	3,3
t/m 31/12	24,8	11,7	9 050	7,1	76	48	16,8
2011							
t/m 30/6	5,9	8,2	9 905	0	81	14,4	5,1
t/m 31/12	11,6	16	9 953	0	78	47,5	17,1
2012							
t/m 30/6	7	10,5	7 710	0	76,8	8,4	9

<sup>1</sup> Export Krediet Verzekering; dit betreft een saldo, benutting kan dus hoger liggen

<sup>2</sup> Fonds Opkomende Markten; dit betreft een saldo, benutting kan dus hoger liggen

**Bijlage 2:****Benutting Garantstelling Landbouw en Garantstelling Landbouw Plus (bedragen in miljoenen euro)**

Garantstelling Landbouw	2011		2012
	t/m 30/6	t/m 31/12	t/m 30/6
Jaarlijks beschikbaar garantiebudget	50	50	50
In behandeling	3,2	6,2	3,2
Toegekend	21,3	40,6	11,9
Besteedbaar garantiebud- get	25,5	3,2	34,9
Garantstelling Landbouw Plus	2011		2012
	t/m 30/6	t/m 31/12	t/m 30/6
Jaarlijks beschikbaar garantiebudget	80	80	80
In behandeling	3,5	2,4	1,4
Toegekend	13,9	23,48	7,9
Besteedbaar garantiebud- get	62,6	54,1	70,6